

Water en Woorden

Thomas Meurkens, 2017.

Oog in oog stond ik met hem. Ik keek hem strak aan, zonder te knippen. Een waterig vliesje vormde zich over mijn oogballen, maar ik weigerde te knippen. Ik wankelde een beetje, mijn gewicht verplaatsend van mijn ene been naar mijn andere, en tegelijkertijd probeerde ik hem zo diep mogelijk, zo intens als ik kon aan te kijken.

Alles om me maar af te leiden van mijn ogen die zo graag geknipperd wilden worden, mijn ogen die er alles voor over hadden om zich te herenigen met mijn oogleden. Ik hoorde ze bijna smeken. Nu pas, na deze eeuwigheid van droogte en blootstelling, realiseerden mijn ogen zich hoezeer ze van mijn oogleden hielden. Ze konden niet zonder, ze waren van elkaar afhankelijk, voor elkaar geschapen. Hielden van elkaar.

Maar nu was het te laat. Te laat voor mijn ogen om mijn oogleden te bedanken, te laat om de relatie te onderhouden. Enkel konden ze nog smeken en hopen op vergiffenis. Ze smeekten, lieten hun tranen vloeien, in de hoop dat de oogleden het ze zouden vergeven en naar ze terug zouden keren. Dat mijn oogleden ze weer zouden bedekken. Dat was wat mijn ogen wilden, boven alles.

Maar de geit zat daar niet mee. Hij keek me aan, kantelde af en toe zijn kop, maar knipperde niet. Hij was aan het kauwen op iets. Nonchalantheid ten top liet hij zijn kaken over elkaar glijden, het onzichtbare object van zijn gekauw verpulverend. 'Bleh,' zei hij even kort, zonder te knippen. En het kauwen ging verder.

De vliegjes die om hem heen zweefden deden hem niets. Ze landden soms op zijn neus of zijn oren, maar dan kantelde de geit simpelweg zijn kop, zonder te knippen, en vlogen de beestjes weer weg.

En toen wendde hij zijn ogen af. Dat was het. Het was voorbij. Het spel was uit, afgelopen. Mijn oogleden omsloten mijn oogbollen weer en de langverwachte hereniging liet tranen langs mijn wangen biggelen.

Had ik gewonnen? Ik vond van wel. De geit was het waarschijnlijk om het even.

Hoe het ook zij, ik pakte mijn tonnetjes water op en vervolgde mijn weg de berg omhoog.

Het was gortdroog. De planten leken te leven op lucht en los zand, en de geit waarvan ik zojuist had gewonnen was waarschijnlijk bezig geweest die lucht en dat losse zand weer uit zo'n plant te kauwen, in de hoop ergens nog wat druppeltjes vocht aan te treffen. Ik nam aan dat geiten ook vocht vereisten.

Langzaam sjokte ik voort. Het houten juk sneed zoals gewoonlijk in mijn schouders en het gewicht van de bakken aan weerszijde versprong met iedere stap. Als ik mijn linkerbeen vooruit zette, dan voelde ik het gewicht van het water vooral in het linker tonnetje, en

zodra mijn rechterbeen naar voren ging, voelde ik de zwaarte zich verplaatsen naar rechts. 'Klok, klok, klok,' zei het water. Dat vond ik wel fijn, anders moest ik de hele tijd naar mijn eigen gepuf en gekreun luisteren. Geklok is een fijner geluid dan gepuf.

Ik gaapte. Niet demonstratief, maar omdat ik moe was. Echter, ik hoefde nog maar een pas of tien en ik zou bovenop de top staan. Vanaf daar was het gemakkelijk. Vanaf daar was alles gemakkelijk.

Even later holde ik naar beneden. Iemand schreeuwde me iets toe. Het dorre zand verblindde mijn zicht, en zonder twijfel ook dat van anderen.

'Sorry!' riep ik terug, terwijl ik probeerde mijn balans te houden en mijn voeten op plekken neer te zetten die mij niet zouden laten struikelen.

De zon was aan het ondergaan maar mijn schaduw was zo goed als afwezig. Zo steil en hoog was de berg die nu achter mij lag, en waarachter de zon zich nu bevond.

'Hé,' riep een stem die ik direct herkende. 'Eet je mee?'

'Dat ligt eraan,' antwoordde ik terwijl ik mijn vaart minderde. De grond onder mijn voeten was nu al zo goed als vlak, en zeker niet meer droog te noemen. Er was meer groen dan geel. 'Wat gaan jullie eten?'

Joschua deed alsof hij heel hard nadacht. Hij hield zijn linkerhand om zijn naar voren gestoken kin geklemd en keek schuin omhoog. 'Wat zullen we vandaag eens eten,' zei hij peinzend. 'Linzen?'

‘Dezelfde als gisteren, dezelfde als eergisteren, of dezelfde als de dag daarvoor?’

‘Maakt het uit?’ grijnsde Joschua.

Ik haalde mijn schouders op. ‘Als het maar geen herkauwde lucht met zand is.’

Joschua antwoordde niet maar liep samen met me naar zijn huis toe. Zijn moeder gebod ons eerst onze handen en gezichten te wassen bij het riviertje, alvorens aan tafel te komen.

Hier in de vallei was alles groen en er was water in overvloed. Die twee dingen hadden ongetwijfeld met elkaar te maken, dacht ik zo, en ik ging ervan uit dat het eerste veroorzaakt werd door het tweede, en niet andersom. Daar was ik eigenlijk wel zeker van.

Het regende hier eens in de twee of drie dagen, maar dan wel zo ontzettend hard en rijkelijk, dat alle gaten zich vulden met water, planten en bomen het opzogen totdat ze bijna omvielen onder hun eigen gewicht, en de dieren, de dieren die kwamen van heinde en ver vanaf de bergkam om hier zich te goed te doen aan dat wat elders ontbrak. De geit had ik echter nog nooit in de vallei gezien. Misschien hield hij meer van de droogte. Bevorderlijk voor het niet-knipperen, vermoedde ik.

Na het avondeten zocht ik een beschut plekje op. Het zag er niet naar uit alsof de regen vandaag of morgen al zou gaan vallen, maar zoiets kon je nooit met volledige zekerheid zeggen.

‘Goedenavond,’ zei ik tegen meneer Marakes die langsliep. Hij gaf me een knikje, hield zijn rug zo recht als altijd, en liep door.

Ik aaide het gras en zocht een bobbel, een verhoginkje dat ik zou kunnen gebruiken als kussen.

‘Salaïda,’ zei een stem, ‘waarom kom je toch niet bij een van ons wonen?’

Het was mevrouw LePinas.

‘Je kan bij ons thuis slapen. En ik weet dat mevrouw Nila je ook met alle liefde in haar huishouden op zou willen nemen. Waarom kom je niet gewoon bij een van ons leven?’

‘En werken in het veld?’ zei ik met een glimlach. ‘Of naar school gaan? Dank u hartelijk. Dank u hartelijk, maar het is goed zo.’

‘Maar je kan toch niet helemaal in je eentje leven?’ ging mevrouw LePinas verder. Ze was inmiddels naast me gaan zitten, haar wijde, oneindige rok om haar heen gespreid.

‘Waarom niet?’

‘Waarom niet? Je vraagt waarom niet? Omdat je moet eten, je moet een dak boven je hoofd hebben.’

‘Ik heb net linzen gegeten, net als gisteren, eergisteren, en de dag daarvoor,’ antwoordde ik zo respectvol mogelijk. Ik wees omhoog. ‘En ik heb een dak boven mijn hoofd.’

‘En morgen dan? Waar ga je dan slapen. Wat ga je eten?’

Ik vond de vragen van mevrouw LePinas niet zo interessant. ‘Ergens, en linzen,’ zei ik kortaf.

Mevrouw LePinas zuchtte en stond op. Haar gewaad sleepte over het gras en maakte een kalmerend geluid.

Ze zei nog iets bij wijze van afscheid en ik antwoordde nog iets bij wijze van bedankje, en toen sloot ik mijn ogen en snoof ik de lucht op, de vochtige lucht.

Zodra ik 's ochtends wakker werd liep ik naar de vijgenboom bij de rivier toe. Overal begonnen mensen te ontwaken. Er gingen deuren open, hier en daar hoorde ik een geeuw, zelfs een vervloeking, ik vroeg me af van wie en waarom, en een grote stoet begon zich al naar de badplaats aan de rivier te begeven.

Maar ik was als eerste bij de vijgenboom. Ik plukte de twee meest sappig uitziende paarse vruchten. Al merkte ik er een paar op die er nog lekkerder uitzagen, maar die veel te hoog hingen voor mij om erbij te kunnen. Naast een smal beekje nam ik plaats. Eerst trok ik de grootste van de twee vijgen open en at ik de mierzoete roodwitte binnenkant op. Ik sabbelde de schillen schoon en schoof ze opzij. Daarna maakte ik met mijn handen een kuipje waarmee ik een dozijn kleine slokjes van het heldere water uit de beek nam.

Terwijl ik naar mijn juk met de twee lege emmers liep, peuzelde ik de andere, kleinere maar zowaar nog zoetere vijg op.

'Hoi, Salaïda,' riep iemand.

Ik draaide me om en zag Zazi naar me toelopen.

'Gezegende morgen, Zazi,' zei ik en lachte.

Ik liep verder naar mijn emmers en Zazi wandelde met me mee.

‘Kom je mee naar school vandaag?’

‘Nee,’ antwoordde ik.

‘Dat is jammer.’ Ze klonk niet echt teleurgesteld.
‘Wanneer heb je voor het laatst les gehad?’

‘Gisteren,’ zei ik.

‘Maar ik heb je al een paar maanden niet gezien in de klas!’ riep Zazi verbaasd uit.

‘Gisteren,’ zei ik, ‘heb ik geleerd dat geiten lang hun ogen kunnen openhouden. Ik heb les gehad in staren. En dat was nog maar een klein deel van mijn dag.’

‘Dat telt niet,’ zei Zazi.

‘Waarom niet?’

‘Een geit is toch geen leraar.’

We zwegen allebei even.

‘Maar ze hebben wel beiden een sikje,’ zei ik, en Zazi moest daar om lachen. De leraar stond bekend om zijn sikje, waar hij onophoudelijk aan friemelde en dat haast iedere week grijzer leek te worden.

‘Kom je misschien morgen naar school?’ vroeg Zazi.

‘Wellicht,’ zei ik. ‘Maar waarschijnlijk niet.’

Zazi knikte en rende weg naar het schoolgebouw, terwijl ik verder liep naar mijn juk en emmers. Ik vulde de containers tot aan de nok toe met water, hing ze aan het uiteinde van het juk en legde de houten stok op mijn schouders. De ronde inkeping pastte precies om mijn nek heen en het geheel drukte

slechts lichtjes op mijn lijf. Desondanks wist ik nu al dat halverwege de tocht naar boven het hout steeds scherper zou gaan snijden in mijn schouders en het juk met elke stap meer zou schuren over de zich immer genezende schaafwond in mijn nek. Ik genoot altijd extra veel van de eerste helft van de tocht, voordat het schuren en het snijden begon.

Zodra de grond onder mijn voeten aanving omhoog te hellen, maakte het platgetrapte gras plaats voor een pad in de vorm van gelig zand, dat afstak tegen de donkerdere laag aarde eromheen. De weg de berg op was niet één weg, maar meerdere. Telkens wanneer ik een iets afwijkende route liep ontstond er een ander pad. Een nieuwe weg, waar het zand losgewrikt was geraakt door mijn voeten, terwijl de onaangeroerde plekken die ik niet betreden had hun trouwe, oude kleurschakering behielden, alsook hun gecraqueleerde uiterlijk, met hun spleten en scheuren die zich nooit zouden vullen met meer dan leegte en duisternis.

Ergens hoorde ik een geit. Hij of zij blèrde tussen het geklok van mijn water door, maar ik zag niets. Was het dezelfde geit? Wilde hij soms revanche? Ik voelde hoe de zon mijn rug verwarmde. Mijn beige kleding hield een klein deel van de stralen tegen en mijn lichaam ving de rest op, maakte er hitte van, en een flinterdun laagje zweet.

Ik hield halt, ging door mijn hurken en liet de emmers rusten op de harde grond. Grond die zich het concept van water niet meer voor de geest kon halen,

en soms nog dacht aan de goede oude tijd van dauw in de morgen, niet wetende of dat nu een droom was geweest, of dat er ergens toch iets van waarheid, van verleden achter schuilde.

Ik had de top nog niet bereikt maar was gestopt om de distel die zich voor mijn voeten bevond gade te slaan. Haast onzichtbaar, maar met stekels die je niet kon missen. Een minuscuul, kleurloos bloemetje bloeide midden in de distel.

Ik bracht mijn hoofd er dichterbij en herkende tot mijn verbazing toch een spoor van kleur. Flets, vervlogen, maar van dichtbij daadwerkelijk herkenbaar als kleur. Het had iets weg van paars of blauw. Maar eigenlijk was dat niet belangrijk.

De droogte op deze berg had namelijk vele kleuren, al vielen ze allemaal binnen het spectrum dat liep van grijs tot en met geel. Een kleur zien die daar zonder twijfel buiten viel, was niet ver verwijderd van een wonder. Welke kleur exact, dat was als vragen welke maaltijd je voorgeschoteld kreeg nadat je zeven dagen niet gegeten had. Irrelevant, op zijn minst gezegd.

Ik bekeek het bloemetje nog even en pakte toen mijn juk weer en klom verder de berg op. Boven me hoorde ik de gieren roepen. Telkens als ik gieren hoorde moest ik letten op mijn evenwicht. De gieren riepen mij om naar hen, naar boven, te kijken. De berghelling was zo steil, dat een verkeerde beweging, een onderbreking in mijn balans, kon betekenen dat ik achterover zou kukelen onder het gewicht van de emmers water. Dat,

naast de lynx die hier in de buurt vertoefde, was het grootste gevaar van mijn tocht naar boven.

Ik sjokte voort en dacht aan de sterren en hoe ze met elkaar praatten, aan de korreltjes zand die net zo anders van elkaar waren als Zazi en ik, en aan de vijgen van vanochtend, waarvan ik nog steeds een zweempje kon herkennen, bijna kon proeven, zo zoet waren ze geweest.

Toen ik boven kwam zette ik mijn emmers neer en sloot ik mijn ogen. Hier op de bergkam was de wind het sterkst. Zojuist was ik door de nevel gelopen, die van veraf gezien wolken voorstelde, maar zodra je er doorheen liep stelde het niet zoveel voor. Het was hier frisjes en de lucht die ik diep inademde was ijl en koelde mijn luchtpijp van binnenuit.

Ik opende mijn ogen weer en keek voor me uit over de vallei. Zo uitgestrekt, zo groots, dat zelfs de gevarieerde kleuren binnen het woestijnspectrum van grijs tot en met geel, allemaal samenklonterden tot een groots vlak flets bruin, licht bruin, precies tussen kaki en beige in gelegen.

Maar ook dat waren slechts de kleuraanduidingen die Joschua mij geleerd had. Hij had ze van meester Múe onderwezen gekregen. De meester had de kleuren aan Joschua geleerd door op een kaart aan te wijzen welke kleur welke naam droeg, en Joschua had ze aan mij geleerd door met mij mee te wandelen en bij alles te zeggen welke kleur het had.

Veel wist ik natuurlijk al, zoals het blauw van de hemel en het rood van de vijgen. Maar kaki, of beige,

die woorden waren nieuw voor mij, en ik was blij dat Joschua me die uit kon leggen, al twijfelde hij ook vaak, want het duiden van kleuren was een onzeker iets dat gepaard ging met individuele interpretaties en een grote dosis eigen mening, aldus Joschua, maar waarschijnlijk herhaalde hij slechts de woorden van de meester, al deed hij wel net alsof het zijn eigen ideeën waren.

Toen ik mijn tonnetjes water geleegd had, begon ik weer aan de terugtocht. Eerst door het wolkendek heen en dan alsmaar omlaag, sneller en sneller. Het juk met de lege waterkannen was nu zo licht als een veertje. 'Tok, tok, tok,' klonk het hout dat tegen elkaar aan klapperde.

'Hallo, meneer Magali,' zei ik tegen meneer Magali, die opeens voor me uit het niets was opgedoken.

'Oh, hallo,' antwoordde meneer Magali.

Meneer Magali maakte potten, pannen, beeldjes, kaarsenhouders, sieraden, pijpjes, lepels, kommetjes, fluitjes, borden, kralen, eigenlijk alles wat je je kon bedenken dat er van klei te maken viel.

Ik had ooit een fluitje van hem gekregen, maar na een tijdje wilde hij die met me ruilen tegen een beeldje van een leguaan. Waarschijnlijk omdat men in het dorp begon te klagen en te morren over dat ik zoveel lawaai maakte. Het beeldje van de leguaan heb ik aan Joschua gegeven.

'Bent u op zoek naar goede klei?' vroeg ik meneer Magali.

Meneer Magali knikte. 'Ja, ja, ik ben op zoek naar klei.'

'Ik denk niet dat hier klei is, meneer Magali,' zei ik twijfelend. 'Is de klei bij de rivier soms op?'

'Nee, nee, die is niet op,' zei meneer Magali, 'maar ik dacht, misschien vind ik hier andere klei, een andere soort, weet je wel.'

Ik knikte maar achtte de kans nog steeds erg klein dat hier klei te vinden was. Ik keek om me heen. Dit was in de buurt van waar ik de geit had gezien. Ik moest glimlachen toen ik bedacht wat meneer Magali misschien per ongeluk voor een hoopje klei aan zou kunnen zien.

'Moet je eigenlijk niet naar school, Salaïda,' zei meneer Magali terwijl hij voor het eerst naar me opkeek. Meneer Magali was een oude man, met grijs haar, maar zonder sikje. Hij liep net als ik op blote voeten en ik vroeg me af of dat misschien kwam omdat hij zijn sandalen ergens was vergeten, of zelfs verloren was. Meneer Magali vergat vaak dingen, en klei was niet het enige waar hij de godganse dag naar op zoek was.

'Moet u eigenlijk niet aardewerken objecten maken, meneer Magali?' vroeg ik bij wijze van antwoord aan meneer Magali. 'Dat doet u toch zo graag?'

Hij gaf een kort lachje. 'Jij verwijt mij dat ik niet werk?' vroeg meneer Magali. 'Hypocrisie, noemt men dat, meisje, als ik mij niet vergis.'

Meneer Magali vergat vaak dingen, maar zich vergissen deed hij niet met regelmaat. Omdat hij zijn

woorden uitsprak vergezeld van een glimlach, antwoordde ik met een even zo grote lach.

‘Ik werk,’ zei ik. ‘Ik heb er de hele ochtend over gedaan om twee zware emmers water naar boven aan de berg te sjouwen. Als dat geen werk is, dan weet ik het ook niet meer.’

‘Ik zal niet zeggen dat het niet zwaar is, Salaïda,’ zei meneer Magali. ‘Maar echt werk is het natuurlijk niet.’

‘Waarom niet?’

‘Omdat,’ zei meneer Magali, ‘je er niets aan hebt.’

‘Mijn spieren worden sterker,’ zei ik.

‘Ja, oké,’ zei meneer Magali terwijl hij verder liep op zoek naar klei. ‘Maar het is niet echt werk.’

‘Waarom niet?’ vroeg ik weer.

‘Nou,’ zei meneer Magali, ‘werk moet in ieder geval iets opleveren. Eten, of spullen, bijvoorbeeld. Het moet iets toevoegen aan de samenleving, kort gezegd.’

‘Zoals een aardewerken fluitje waar iedereen last van heeft?’

‘Uhm, nou, of een bord om van te eten, of iets dergelijks,’ zei meneer Magali een tikkeltje onzeker.

Ik dacht even na.

‘Maar ben ik eigenlijk niet te jong om te werken?’ vroeg ik.

‘Oh,’ zei meneer Magali, ‘ja, nee, ja, daar heb je eigenlijk wel gelijk in.’

Met een glimlach op mijn gezicht keek ik toe hoe meneer Magali de grond afspeurde naar klei, of naar iets anders dat hij aan het zoeken was.

‘Goed, meneer Magali,’ zei ik. ‘Ik ga weer verder. Succes met uw werk.’

‘Ja, ja, dank je wel, Salaïda,’ zei meneer Magali zonder op te kijken. ‘Het ga je goed.’

Ik liet meneer Magali achter, liep verder naar beneden en luisterde naar de wind en het aanzwellende geroezemoes.

Joschua kwam aanlopen en vroeg me om met hem en Jorik te gaan spelen. Ik stemde in en met z’n drieën gingen we naar de rivier. We liepen een poosje stroomopwaarts totdat we bij een punt kwamen waar het water zich vernauwde. Hoe smaller de stroom, hoe sneller, en wij hadden zojuist met meest rappe stuk van de rivier in de wijde omtrek gevonden.

Terwijl Joschua en ik takjes en stenen verzamelden, begon Jorik met de dam. Al gauw merkte ik dat Joschua het liefst ook de dam wilde helpen opbouwen en zei ik dat hij dat maar moest doen, en dat ik in mijn eentje wel bleef zoeken naar stenen en takken die Joschua en Jorik dan konden gebruiken om de blokkade te verstevigen.

Zo snel als ik kon raapte ik alles op wat me geschikt leek en bracht ik het naar ze toe. Een geoliede machine waren we. Zodra de jongens weer materiaal nodig hadden, kwam ik juist op dat moment aan om mijn buit te legen. Joschua vroeg tweemaal of ik niet wilde helpen bouwen. Ik vroeg of hij of Jorik graag stenen

wilden zoeken, en toen ze allebei weg keken lachte ik en zei ik dat ik graag naar materiaal zocht, en dat ik dat eigenlijk leuker vond dan het bouwen van een dam. En dat was ook zo. Dingen bouwen vond ik niet zoveel aan.

‘Meisjes,’ mompelde Jorik nog, maar ik trok me er niets van aan en zocht verder naar stenen, steeds kleiner, omdat het grove werk voor de dam allang voltooid was.

Die avond at ik mee met Joschua, zijn zussen Mari en Filipa, en zijn moeder mevrouw Nila.

‘Weet je,’ zei de moeder van Joschua, ‘we zouden het allemaal heel leuk vinden als je bij ons zou komen wonen. Dan heb je tenminste een plek om te slapen, zoals iedereen. Wat vind je daarvan?’

Ik at eerst mijn mond leeg alvorens te antwoorden. Het waren linzen.

‘Dat vind ik heel aardig van u,’ zei ik, ‘maar ik heb al een plek om te wonen.’

‘Oh,’ zei mevrouw Nila en ze leek aangenaam verrast. ‘Wat goed.’

We aten stilletjes verder.

‘Waar woon je dan?’ vroeg Mari, die nog jong was en altijd aan iedereen vragen stelde.

‘In het dorp,’ antwoordde ik.

‘Waar in het dorp?’ vroeg Mari.

‘Hier en daar. Ik vind altijd wel een plekje. Het maakt me niet zoveel uit, zolang het maar afgedekt is.’

‘Maar je woont niet in een huis?’

Ik schudde mijn hoofd en hoorde mevrouw Nila zuchten.

‘Dank u wel voor het eten,’ zei ik snel. Ik stond op en maakte een buiging. Meestal wachtte ik met weggaan zodat ik kon helpen met de afwas, maar nu wilde ik er het liefst zo snel mogelijk vandoor gaan.

‘Geen dank,’ zei mevrouw Nila met een glimlach.

‘Een gezegende avond,’ zei ik terwijl ik naar buiten liep. Het was nog net licht genoeg om zonder moeite een slaapplekje te vinden.

‘Tot morgen!’ riep Joschua.

‘Tot morgen!’ riep ik terug, maar ik betwijfelde of hij me hoorde, omdat mijn stem een stuk zachter was dan de zijne.

Toen ik de volgende morgen weer met mijn watertonnen naar de berg toe begon te lopen, verscheen Pjota opeens naast me.

‘Ga je weer niet naar school?’ vroeg ze.

Ik schudde mijn hoofd.

‘Waarom niet?’

Ik haalde mijn schouders op en hoorde het water heftig klotsen.

‘Wil je soms geen dingen leren?’

‘Ik leer heel veel dingen,’ antwoordde ik.

‘Oké,’ zei Pjota, en zuchtte. ‘Ik weet al waarom je niet naar school gaat.’

‘Oh?’ zei ik, oprecht geïnteresseerd.

Pjota bleef zwijgen.

‘Waarom ga ik niet naar school,’ vroeg ik.

‘Omdat je geen vrienden wil hebben,’ was haar antwoord. ‘Jij denkt dat wij allemaal stom zijn en daarom

kom je niet naar school. Je wil gewoon niet met ons spelen.'

'Je hebt voor een deel gelijk,' zei ik tegen Pjota. 'Ik vind jou vaak wel een beetje stom.'

Ze zweeg maar bleef naast me lopen.

'Maar ook dat valt wel mee, hoor,' voegde ik na een tijdje toe. 'En bovendien, ik speel meer dan genoeg. Gisteren nog, met Joschua en Jorik.'

'Hmm,' knorde Pjota.

'Ja, het was geweldig,' zei ik. 'Je had onze dam eens moeten zien! Volgende keer moet je ook meehelpen. Maar om nu de hele dag te spelen, dat hoeft van mij niet.'

Pjota gaf een overdreven diepe zucht, mompelde iets en liep toen weg.

Ik vervolgde mijn tocht. Naarmate ik dichterbij de bergtop kwam, naarmate de helling steeds steiler werd, ging ik langzamer voort. Af en toe had ik de wens iets van het water achter te laten, of gewoon op te drinken, maar daar gaf ik nooit aan toe. Van de geit zag ik geen spoor, noch van de gieren, en gelukkig ook niet van de lynx die hier in de buurt scheen te verblijven.

Eén keer had ik zijn pootafdrukken gezien, maar dat was al een tijd terug. Ik ging er eigenlijk vanuit dat hij een betere, minder droge plek had gevonden om te brullen en te jagen. Zeker weten deed ik het niet.

Toen ik door het wolkendek liep voelde het vochtig aan, veel vochtiger dan gisteren, wat mij deed vermoeden dat het binnenkort, misschien al wel

vanavond, zou gaan regenen, stortregenen, hoogstwaarschijnlijk.

Ik stond op de top en tuurde over het grauwe, eentonige landschap voor me. In de verte, onderaan de berg, zag ik de ronde vormen met daartussen heel kleine puntjes die afstaken tegen de dorre, zanderige aarde.

Dichterbij, oneindig veel dichterbij, zag ik het begin van de opgedroogde stroom, de geul die voor zover ik het kon zien doorliep tot aan de bodem van de berg, de top van de vallei, de andere zijde van de bergkam.

Ik goot de emmer leeg in de geul en zag hoe het water naar beneden kabbelde. De droge, platgestampte aarde leek niets van het vocht op te nemen, en als een korte, vluchtige rivier gleden het water naar beneden. Dieper en dieper. Nog voor ik het niet meer kon zien wierp ik de inhoud van de andere emmer erachteraan. Daarna draaide ik me om en begon ik aan de weg terug naar mijn dorp.

Dat ik naar beneden lopen leuker en minder zwaar vond, betekende niet dat het ook makkelijker was, of minder gevaarlijk. Juist bij het afdalen moest ik namelijk mijn aandacht erbij houden, bij iedere stap opletten waar ik mijn voeten plaatste. Als er iets mis zou gaan, dan zou ik naar beneden rollen, iets waarvan ik niet per se hoefde te weten hoe het exact zou aflopen.

Ondanks het juk ging het me toch altijd gemakkelijk af. Vloeiend plaatste ik mijn voeten op de plekken grond die er stevig uitzagen, en zodoende

gleed ik als het ware naar beneden. Ik vond het zo leuk, zo goed voelde het, zo veel vertrouwen had ik, dat ik me niet kon voorstellen dat het ooit fout zou gaan, dat ik ooit mis zou stappen, mijn enkel zou verzwikken of anderszins in de penarie zou geraken. En zo ontsprong ik ook vandaag weer de dans van het ongeluk.

Lachend bereikte ik het punt waarop de helling aanzienlijk vlakker werd en ik matigde mijn vaart.

'Hoi,' zei Joschua die klaarblijkelijk op me had staan wachten.

'Hoi,' zei ik terug.

'Raad eens wat we vandaag op school geleerd hebben.'

'Hoeveel meter hoog de berg is,' zei ik.

'Nee,' antwoordde Joschua.

'Dan zal ik het morgen eens proberen op te meten,' zei ik.

Joschua keek me een beetje vreemd aan.

'Nee,' zei hij, 'wat we geleerd hebben is hoe we 'meritocratie' schrijven, en 'zelfgenoegzaamheid'.'

'Wauw,' zeg ik. 'Wil je me dat leren?'

Joschua grijnsde, pakte een stokje en ging op de grond zitten. Ik hurkte naast hem en hij tekende in de aarde de woorden, letter voor letter, heel secuur. Joschua was daadwerkelijk een goede leerling en in mijn optiek een uitstekende leraar, ondanks dat hij geen sikje had.

'En wat betekenen de woorden?'

Joschua keek me een beetje onzeker aan.

‘Ik was te druk met het schrijven van de letters,’ gaf hij uiteindelijk toe. ‘Maar ik zal het morgen vragen, goed?’

Ik knikte en Joschua leerde me vervolgens om de letters in het zand te schrijven.

‘Ik wed dat je op heel die berg goed kan schrijven,’ zei Joschua op een gegeven moment.

‘Hoe bedoel je?’

‘Nou, de berg is lekker droog en zanderig, nietwaar? Ik heb je speciaal hier bij het begin van de helling opgewacht zodat ik je het schrijven kon laten zien.’

‘Hoe hoger je de berg opgaat,’ zei ik terwijl ik omhoog keek, ‘hoe droger het wordt. Het is dan alleen nog maar steen, versteend zand, gruis, veel te hard en te bros om met een stokje iets in te schrijven. En aan de andere kant van de berg is het nog erger. Als je denkt dat dit droog is, dan moet je maar eens mee naar boven komen om de andere kant van de berg te bekijken.’

‘Dat mag niet van moeder,’ zei Joschua en hij leek dat zelf ook niet heel erg te vinden. ‘Maar hoe komt dat?’ vroeg hij verder. ‘Hoe komt het dat het daar zo droog is.’

Ik wees naar de donkere wolk boven ons. ‘Zie je die wolk? Die komt niet verder dan de helling. Sterker nog, de wolken blijven altijd een stukje van de berg af. Ik let iedere keer op als er zich wolken vormen, en nooit steken ze over. De regen die in de wolk zit komt nooit in de buurt van de helling.’

Joschua, de ijverige leerling, keek me vragend aan.

‘Nooit of te nimmer komt die wolk over de helling heen,’ ging ik verder. ‘De berg is gewoon te hoog. En aan de andere kant valt er dus ook nooit regen, geen enkele drup.’

Joschua knikte en schreef verder. Toen het begon te regenen renden we samen naar zijn huis toe, waar we schuilden voor de stortvloed en daarna pannenkoeken aten, als verrukkelijk bijgerecht voor bij de linzen.

De volgende dag trok ik weer de berg op, een paar dadels achter mijn kiezen en het juk in mijn nek. Nog voordat ik het groene, weelderige landschap ingeruild had voor de teruggekeerde droogte, hoorde ik de stem van meester Múe.

‘Salaïda,’ zei meester Múe, en ik zag hoe hij over zijn sikje wreef. ‘Kom vandaag naar school.’

‘Nee, dank u,’ antwoordde ik.

Kort sloot hij zijn ogen. Zijn rug bleef recht, zijn schouders hoog opgetrokken.

‘Dit kan zo niet doorgaan,’ zei hij.

‘Waarom niet?’

‘Je moet naar school, leren rekenen, leren schrijven. Iets doen met je jonge leven.’

Ik wees naar mijn gevulde bakken met water. ‘Ik doe toch iets?’

‘Dat?’ zei meester Múe spottend. ‘Dat is letterlijk water dragen naar de zee.’

‘Er is hier letterlijk geen zee,’ zei ik.

‘Water dragen naar de zee is een uitdrukking,’ legde meester Múe uit. ‘Het betekent dat je iets doet dat volslagen nutteloos is, iets dat totaal geen zin heeft, iets dat niets uitmaakt.’

‘Maar...’ wilde ik zeggen.

‘Wat jij doet,’ brak meester Múe in, ‘helpt niemand.’

‘En leren rekenen wel?’

‘Daar help je jezelf mee, Salaïda. Met rekenen en schrijven en alle andere dingen die je op school leert, help je jezelf, waarmee je ook weer anderen kan helpen.’

‘Maar ik wil mezelf helemaal niet helpen,’ zei ik.

De meester zuchtte. ‘Kom naar school, Salaïda.’

‘Misschien morgen,’ antwoordde ik.

De meester zuchtte nogmaals en liep toen weg. Ik ging door met waar ik mee bezig was, water naar de berg brengen.

Toen ik de top had bereikt en mijn waterkannen op de grond had laten rusten, hoorde ik opeens een geluid. Ik keek op en zag een jongen voor me staan. Hij lachte breeduit en droeg nog minder meer aftandse kleren dan ikzelf. Ik moest daar even over nadenken, maar besloot toen dat het wel klopte. Minder meer aftandse kleren dan ik, herhaalde ik tegen mezelf.

‘Hallo,’ zei ik.

‘Hallo,’ zei de jongen. ‘En duizendmaal dank.’

‘Waarvoor?’

Hij wees naar een van mijn tonnen water.

‘Oh,’ zei ik. ‘Het stroomt dus helemaal door tot aan beneden?’

‘Ja,’ zei de jongen vrolijk. ‘Elke dag zijn we blij dat er voor iedere persoon van ons dorp een paar slokken water naar beneden komt stromen. Naast onze put, die nooit veel water heeft, is dat het enige wat we hebben.’

‘Ik kon nooit zien of het de vallei bereikte,’ zei ik. ‘Ik wist het nooit zeker. Maar ik ben heel blij je me nu vertelt dat het zo is.’

‘Dat is waarom ik hier ben,’ zei de jongen. ‘We vonden het de hoogste tijd om degene te bedanken die ons dat water schenkt.’

‘Ik ben blij dat ik jullie kan helpen,’ zei ik en ik glimlachte naar de jongen.

‘Nogmaals namens ons hele dorp, duizendmaal dank, en moge je zout zweten,’ zei de jongen en hij maakte een buiging.

Ik keek hem vragend aan. Mijn hoofd stond net zo scheef op mijn schouders als de kop van de geit op de zijne stond.

‘Dat is bij ons een afscheidsgroet, en een van de hoogste dankbetuigingen,’ voegde de jongen snel toe. ‘Moge je zout zweten, opdat je nooit dorst zal hebben.’

‘Dank je,’ zei ik en ik maakte een buiging.

Samen leegden we de twee bakken met water.

‘Waar haal je eigenlijk het water vandaan, als ik vragen mag,’ vroeg de jongen.

Ik draaide me om en keek naar mijn dorp. Ik zag echter alleen maar mist. Ik haalde mijn schouders op en wees naar de dikke, witte nevel.

‘Daar,’ zei ik. ‘Bij mijn dorp loopt een rivier die altijd vol zit met water. Soms proberen we hem tegen te houden met een dam, maar dat werkt niet echt, daar is de rivier veel te sterk voor, en onze dammetjes te slap.’

‘Is het ver lopen?’ vroeg de jongen. Hij leek opeens heel enthousiast.

‘Als ik nu terug ga, is mijn vriend Joschua net klaar met school als ik beneden kom.’

‘Oh,’ verzuchtte de jongen.

Ik keek hem aan en kantelde weer mijn hoofd. Ik begreep nu waarom de geit dat de hele tijd deed. Het gaf een goed gevoel, alsof je met zo’n kleine beweging opeens een hele andere blik kreeg. En aanblik, vermoedde ik.

‘Nu ja,’ ging de jongen verder terwijl hij zijn voeten plots interessanter leek te vinden dan mijn gezicht, ‘het zit zo.’

Het was eventjes stil.

‘Zeg het maar,’ zei ik tegen hem. ‘Ik vind het niet erg dat je je voeten leuker vindt dan mijn gezicht, hoor.’

‘Wat?’

‘Niks,’ zei ik, ‘ga maar verder met wat je wilde zeggen.’

‘Oh, ja,’ antwoordde de jongen. ‘Nou, het zit zo, we zijn heel dankbaar voor het water dat je ons brengt. Maar, nu ja, als wij zelf wellicht wat water konden halen uit jullie rivier, dan zou dat ons heel erg helpen. Mag ik

misschien, met jouw toestemming uiteraard, water uit jullie rivier halen?’

‘Dat zal helaas niet gaan,’ zei ik.

‘Oh!’ riep de jongen. ‘Natuurlijk, ik begrijp het, geen probleem. Nogmaals, duizendmaal dank voor het water dat je ons iedere dag brengt. We zijn je echt heel dankbaar. Ik moet nu ook weer terug naar mijn dorp, als je het niet erg vindt.’

Hij maakte een buiging en begon de berg af te dalen. Ik deed hetzelfde, maar ging de andere kant op. Terwijl ik naar beneden rende, moest ik aan veel dingen denken. Aan de gieren en de lynx, aan Joschua en aan de linzen. Maar vooral moest ik denken aan de jongen, en aan de vreemde vraag die hij gesteld had.

Hoe kon ik nou toestemming geven? De rivier is niet van mij, net zoals de berg niet van ons dorp is, en de vijgenboom niet van meneer en mevrouw Magali die ernaast woonden. Ik begreep niet waarom de jongen per se water wilde halen uit ‘onze’ niet-bestaande rivier, en nog wel met een toestemming van mij die alleen iets over mezelf te zeggen heeft, terwijl hij ook gewoon zonder moeite water kon halen uit de rivier. Uit diezelfde als ik waar ik ook mijn emmertjes mee vulde.

Ik kon daar echter niet te lang over nadenken, want ik ging steeds sneller naar beneden en moest me nog steeds erg concentreren om niet te struikelen en te vallen.

‘Hoi,’ zei ik tegen Joschua. ‘En moge je zout zweten.’

Hij keek me aan zoals hij soms ook keek als hij me iets probeerde uit te leggen wat hij zelf eigenlijk niet goed had begrepen.

‘Als er iemand zweet dan ben jij het wel,’ zei hij uiteindelijk.

‘Dat klopt,’ antwoordde ik. ‘Zeg, is meester Múe nog op school, denk je?’

Joschua haalde nonchalant zijn schouders op.

‘Heb je soms liever dat hij je uitlegt wat ‘meritocratie’ en ‘zelfgenoegzaamheid’ betekenen?’

Ik zag dat hij een glimlach niet kon onderdrukken, en ik slaagde er ook niet in.

‘Nee,’ zei ik, ‘liever heb ik dat u het me uitlegt, meester Joschua. Ook al heeft u niet zo’n mooi baardje.’

Hij vertelde me vervolgens de betekenis van de woorden en ik probeerde het te begrijpen. Echt interessant vond ik het niet, en ik kon me ook eigenlijk niet voorstellen dat ik ooit tegen iemand zou zeggen dat ik in een meritocratie leefde, of dat ik over een hoge dosis zelfgenoegzaamheid beschikte. Maar ik vond het wel heel mooi hoe Joschua de stem van de meester probeerde na te doen.

‘Ik ga even kijken bij het schoolgebouw,’ zei ik tegen hem.

Hij knikte.

‘Kom je daarna bij ons eten?’

‘Op voorwaarde dat het linzen zijn,’ zei ik en ik stak een vingertje de lucht in.

‘Ik kan niets beloven,’ lachte Joschua.

‘Oh!’ riep ik nog voordat Joshua uit het zicht was verdwenen.

Hij keek op en zette een hand achter zijn oor.

‘Van wie is de rivier!’ schreeuwde ik.

Joschua gooide zijn handen omhoog.

‘Van niemand!’ riep hij terug. ‘En van iedereen!’

Ik glimlachte, al kon hij dat natuurlijk niet zien, en ging toen op weg naar het schoolgebouw.

Ik zei gedag tegen Zazi die rap voorbij kwam rennen, en tegen mevrouw LePinas, die iets tegen mij wilde zeggen, maar toen ze eenmaal haar gedachten had geordend was ik alweer verder gelopen.

‘Hallo, meester Múe,’ zei ik terwijl ik achteruit stapte.

Meester Múe had me niet gezien en was bijna tegen me aan gelopen.

‘Oh, hallo, Salaïda. Als je vaker naar school zou komen zou je weten dat om deze tijd de les allang is afgelopen.’

‘Maar dat weet ik wel, hoor,’ glimlachte ik. ‘Ik ben hier alleen maar om u een voorstel te doen.’

Meester Múe keek me aan, leek even na te denken en leidde me toen naar binnen toe, waar we op een houten bankje gingen zitten.

‘Goed,’ zei hij, ‘laat me je voorstel maar eens horen.’

‘Meester,’ begon ik, ‘ik ben bereid om braaf naar school te komen. Om te leren wat meritocratie betekent, en welke kleur beige precies is.’

De meester knikte, maar zei niets.

‘Ik heb alleen wel één voorwaarde,’ zei ik.

‘Namelijk?’

‘Als ik elke dag naar school kom, wil ik dat we één dag in de week met de hele klas de berg op gaan, helemaal tot aan de top.’

De meester begon te lachen. Het duurde even voordat hij stopte, maar ik bleef hem rustig aankijken.

‘Water dragen naar de zee, bedoel je?’ zei Meester Múe.

‘Naar de top van de berg,’ verbeterde ik hem.

‘Dat zal helaas niet gaan, Salaïda. Dan krijg ik alleen maar boze ouders, en verliezen we bovendien een hele hoop kostbare tijd. Is er niet een andere voorwaarde die je kan stellen om naar school te komen?’

Ik dacht even na. Over de dam, en over meneer Magali, en over de touwtjes die ik hier en daar vond en waarvan ik niet wist waar ze vandaan kwamen. En aan de geit. Ik dacht ook aan de geit.

Daarna vertelde ik meester Múe waar ik over gedacht had. Hij, op zijn beurt, moest daar weer lang over nadenken. Hij zei een heleboel keer ‘hmm’, en ‘ach zo’, en soms ook ‘interessant’. Maar op het eind gaf hij mij een glimlach en een kort knikje. Ik stak mijn hand uit, en hij de zijne zodat we ze konden schudden. Ik wou dat ik ook een sikje had om over te wrijven tijdens het handenschudden.

Een week later, op een dag dat we geen school hadden, want ik had immers een afspraak gemaakt, stond ik bovenaan de berg. Ik staarde naar beneden. De

geul was dieper dan ooit, en modderig ook. Achter me bevond zich de mist. En in de mist een heel lang touw, met om de paar meter een houten bouwwerk voor ondersteuning. Aan het touw hingen tien mooie, grote, door meneer Magali gemaakte aardewerken vaten. Ik kon het geklots van het water en het geschuur van het dikke touw horen. En ik wist dat onder aan de berg iemand, misschien wel Joschua, of Zazi zelfs, aan het touw aan het trekken was. Ik wist ook dat daardoor de met water gevulde kruiken zich langzaam omhoog bewogen, en dat de lege vaten juist de andere kant opgingen, naar beneden, waar iemand anders, niet Joschua of Zazi, want die waren met het touw bezig, ze weer vulde met water uit de rivier.

Er verscheen nu een gevuld vat naast me. Nog een ruk van beneden en de kruik zou hier tegen een stukje hout aankomen, kantelen en de inhoud in de modderige geul laten vallen. En daarna zou hij weer teruggaan, langs de geit, en misschien zelfs langs de lynx, wie weet. En eenmaal terug zou iemand hem weer vullen met water, enzovoorts, enzovoorts.

Een mooi systeem. Geen perpetuum mobile echter, want een paar dagen terug had ik geleerd wat dat precies was, en daarom kon ik nu zeggen dat dit geen perpetuum mobile behelsde. Maar dat betekende natuurlijk niet dat dit minder ingenieus was. Weer zo'n woord dat ik geleerd had.

'Moge je zout zweten,' hoorde ik naast me.

'Moge je zout zweten, Filip,' zei ik terug tegen de jongen.

Hij zag er een stuk schoner uit, en ook nog eens gezonder. Waarschijnlijk had hij erg zout gezweeten de laatste dagen.

‘Zeg,’ zei Filip, ‘zou je niet eens op bezoek willen komen in ons dorp?’

Ik maakte een korte buiging.

‘Gaarne,’ zei ik. Weer zo’n mooi woord.

‘Je bent altijd welkom,’ grijnsde Filip.

‘Maar alleen op zondagen,’ antwoordde ik, ‘want dan ga ik niet naar school.’

‘Afgesproken,’ zei de jongen. ‘En neem maar mee wie je wil, we zullen een feestmaal voor jullie maken!’

Ik schudde zijn hand, zei dat hij zout moest gaan zweten, en begon te rennen, door de mist en langs een gier die op een steen zat. Waar ik verder langs rende kon ik niet zien, omdat ik me moest concentreren op waar ik mijn voeten plaatste zodat ik niet zou struikelen en vallen.

‘Hallo, mevrouw Nila,’ zei ik tegen mevrouw Nila.

‘Hallo, Salaïda. Ga je je handen wassen voor het eten?’

Ik knikte en rende naar de rivier om mijn handen te wassen. Ik keek nog even of er toevallig een lekkere, sappige vijg aan de boom hing waar ik bij kon, maar dat was niet het geval. Ach, linzen zijn ook lekker, dacht ik.

Ik was benieuwd of Filip ook zoveel linzen at. Maar dat zou ik vanzelf wel merken. De volgende zondag. Of misschien de zondag daarna.

EINDE